

ВИСНОВКИ

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки проведення акредитаційної експертизи
підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.090101 «Агронімія»,
магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агронімія» у Сумському
національному аграрному університеті**

Відповідно до Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1124 (124-2011-п) від 31.10.2011 (із змінами відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 червня 2012 року за № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напрямку підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу»), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 4 липня 2012 року за № 1108/2142, Постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2014 року № 507 «Про внесення змін до Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» та згідно з наказом Міністерства освіти і науки України №567-А від 10.04.2017 року у Сумському національному аграрному університеті безпосередньо експертною комісією у складі:

Голови комісії:

Каленської Світлани Михайлівни - доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри рослинництва Національного університету біоресурсів і природокористування України

Членів комісії:

Гамаюнової Валентини Василівни - доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри землеробства, геодезії та землеустрою Миколаївського національного аграрного університету

Федорчука Михайла Івановича - доктора сільськогосподарських наук, професора, проректора з наукової роботи Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет»

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

у період з 19 по 21 квітня 2017 року розглянуто матеріали, подані на експертизу Сумським національним аграрним університетом та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.090101 «Агрономія», магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія».

Висновки підготовлені на підставі аналізу:

- матеріалів акредитаційної справи бакалаврів з напрямку підготовки 6.090101 «Агрономія», магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія», поданої університетом;
- відповідності встановленим законодавством вимогам щодо навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення спеціальності;
- фактичного стану навчальних приміщень, кабінетів та лабораторій;
- навчально-методичного забезпечення навчального процесу та організації навчальної, методичної, виховної і профорієнтаційної роботи;
- контрольних замірів знань студентів за ККР з дисциплін циклів професійної, гуманітарної, соціально-економічної та практичної підготовки;
- звітів про проходження виробничої та переддипломної практики.

За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

I. Загальна характеристика Сумського національного аграрного університету, факультету агротехнологій та приралокористування та спеціальності «Агрономія»

Сумський національний аграрний університет розпочав свою діяльність як філіал Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва, який було засновано у 1977 році наказом Міністерства сільськогосподарства СРСР за №95.

У 1990 році наказом № 24 Державної комісії Ради Міністрів СРСР по традиційному та закупівель на базі Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва було створено Сумський сільськогосподарський інститут.

У 1997 році на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 року за №744 на базі Сумського сільськогосподарського інституту створено Сумський державний аграрний університет, заснований на державній формі власності та підпорядкований Міністерству аграрної політики України.

Указом Президента України від 7 серпня 2001 року № 591/2001 присвоєно статус національного. Місцезнаходження університету: 40021,

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160. Телефон (0542) 787-456 Факс (0542) 787-478 E-mail: admin@sau.sumy.ua.

Сумський національний аграрний університет має в наявності оригінали наступних засновницьких документів, зокрема:

- Статут Сумського національного аграрного університету № 750-37-03/2006 від 15 березня 2006 року, зареєстрований у департаменті правової та законопроектної роботи Міністерства аграрної політики України;

- Зміни до Статуту Сумського національного аграрного університету, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України № 786 від 27 листопада 2008 року;

- довідка АА № 737612 про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України від 26.11.2012 року (ідентифікаційний код 04718013);

- ліцензія (серія АЕ №635493 від 19.06.2015 р.). Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Сумського НАУ затверджений Наказом МОН України від 06.11.2015 № 1151.

- паспорт санітарно-технічного стану приміщень, які використовуються при провадженні освітньої діяльності, з висновком санітарно-гігієнічної експертизи Сумської міської санітарно-епідемічної станції про відповідність санітарно-технічного стану приміщень санітарним нормам і правилам, правилам техніки безпеки, і можливість провадження навчального процесу в них.

З 2005 року університет очолює доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Національної академії аграрних наук України Ладика Володимир Іванович. Освіта вища, у 1984 році закінчив Сумський філіал Харківського сільськогосподарського університету ім. В.В. Докучаєва за спеціальністю «Зоотехнія» (диплом ІВ-1 № 214614 від 23.03.1984 р.). У 1990 році захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення сільськогосподарських тварин (диплом СХ № 012872). Доцент кафедри технології виробництва молока і яловичини (диплом ДІ № 006038). У 2000 році захистив докторську дисертацію за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин (диплом ДІ № 001344). У 2009 році Ладика В.І. - професор кафедри спеціальної зоотехнії (диплом ІВ №002351). У 2002 році Українська академія аграрних наук обрала Ладика В.І. членом-кореспондентом зі спеціальності 06.02.01 – розведення, селекція і відтворення тварин. У 2010 році Ладика В.І. – академік Національної академії аграрних наук України (диплом А №0121).

Сумський національний аграрний університет проводить навчання за 24 спеціальностями за II, III, IV рівнями акредитації.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Висновок: комісією підтверджується наявність і достовірність нормативних документів, що забезпечують правові основи діяльності Сумського національного аграрного університету та факультету агротехнологій та природокористування і відповідають акредитаційним вимогам підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.090101 «Агрономія», магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія».

2. Можливості Сумського національного аграрного університету щодо надання освітніх послуг з підготовки бакалаврів напрямку підготовки 6.090101 «Агрономія», магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія».

2.1. Формування контингенту студентів.

Загальний контингент університету на 01.10.2016 року становить 7198 студентів, в тому числі: за денною формою навчання 4084, в т.ч., 162 особи іноземці та заочною формою навчання 3114, в т.ч., 106 особи іноземці.

Структурними підрозділами університету є 5 коледжів та інститут, що дозволяє реалізувати систему ступеневої освіти.

Усі спеціальності організаційно об'єднані у 8 факультетів денного та заочного навчання, інститут післядипломної освіти та дорадництва, відділення довузівської підготовки, профорієнтації та маркетингу.

Розвиваються різноманітні форми інтеграції з вищими навчальними закладами I-II рівня акредитації та ліцеями області. Кращі їх випускники отримують право продовжити навчання за скороченим терміном у Сумському національному аграрному університеті.

Для покращення підготовки випускників шкіл до вступу в Сумському національному аграрному університеті працюють шестимісячні і річні підготовчі курси, до роботи в яких залучені провідні викладачі кафедр факультету агротехнологій та природокористування.

Значна увага педагогічного колективу приділяється формуванню контингенту студентів. З цією метою на факультеті розроблено Стратегію профорієнтаційної роботи, відповідно до якої проводяться відповідні заходи, організатором яких є деканат та завідувачі кафедрами. Результатом профорієнтаційної роботи є стабільний конкурс абітурієнтів, що складає понад 10 заяв на місяць бюджетного фінансування.

За період свого існування СНАУ підготував близько 40 тисяч фахівців, багато з яких є успішними керівниками і провідними спеціалістами підприємств України, інших країн СНД, країн далекого зарубіжжя. Головні підприємства та організації загальноукраїнського значення, Сумської області (ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД», Компанія «Укрлендфармінг», ПАТ «Миронівський хлібопродукт», Компанія NSH (ТОВ «ВорожбаЛітІнвест»), холдинг

Голова експертної комісії _____

С.М.Катенська

«Промінь Агро», ДП «Мініленд-Україна», Індустріальна Молочна Компанія, ТОВ «Глобінко», ПАТ «Технологія», ТОВ «Вітчизна», Горговий дім «Nіemas», ТОВ «Завод Кобзаренка», ТОВ «Юнітер 9 Агросервіс» та інші) на 20-30% укомплектовані фахівцями – випускниками університету.

За угодою з Сумським інститутом артилерії університет надає можливість студентам всіх спеціальностей пройти навчання на військовій кафедрі цього інституту і отримати звання офіцера запасу.

Пріоритетним напрямком діяльності Сумського національного аграрного університету є вивчення та запровадження провідного досвіду найкращих університетів США та Європи, стажування в них викладачів, проходження практики студентами. Змістовні та результативні стосунки склалися з навчальними закладами Німеччини, Англії, Ірландії, Данії, Франції, Польщі, Нідерландів. Налагоджені прямі зв'язки з університетом землеробства (BOKU) Австрії, спільно з Вищою школою «Василітєфан» відкрито навчальний магістерський курс «Аграрний менеджмент», навчання на якому здійснюється за міжнародно визнаними планами та програмами і дає можливість паралельно отримати диплом магістра Німеччини «Master of Business Administration» (навчання українською та німецькою мовами). Співпраця з університетами таких штатів США, як Мінесота, Огайо, Вісконсин, Каліфорнія дозволяє студентам проходити піврічну чи річну практику в фермерських та інших господарствах аграрного профілю. Міжнародна співпраця за спільними проєктами дозволяє студентам та викладачам підвищити мовний та професійний рівні в умовах високотехнологічного аграрного виробництва та розповсюджувати набутий досвід в Україні.

Висновок: експертна комісія констатує: результати аналізу поданих матеріалів і безпосередня робота експертної комісії в Сумському національному аграрному університеті вказують на необхідність підготовки бакалаврів напрямку підготовки 6.990101 «Агрономія», магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія» та відповідність державним акредитаційним вимогам.

2.2. Зміст підготовки фахівців

На момент проведення ліцензування були розроблені та затверджені (Толовою науково-методичною комісією, Директором департаменту вищої освіти України, Директором Інституту інноваційних технологій і змісту освіти) передбачені державними актами у сфері освіти, наступні документи:

- Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра, магістра;
- Освітньо-професійна програма;
- Засоби діагностики якості вищої освіти;
- Навчальними програмами дисциплін та іншими нормативними документами.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Наказом МОН України від 06.11.2015 №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», виходячи з чинних положень Закону України «Про вищу освіту» та інших діючих в Україні нормативно-правових актів у сфері вищої освіти та відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті.

Для створення тимчасової освітньої програми за відсутності методології і методичних рекомендацій використовувались положення Закону України «Про вищу освіту» (ст.9-10), інших діючих в Україні нормативно-правових актів у сфері вищої освіти та відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Сумському національному аграрному університеті.

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра та магістра спеціальності «Агрономія» встановлює основну частину змісту навчання, засвоєння якої забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог першого та другого освітньо-професійного рівня вищої освіти, включає перелік навчальних дисциплін і практик, форму державної атестації здобувачів вищої освіти, термін навчання відповідно до графіку освітнього процесу.

Освітньо-професійна програма підготовки використовується для розроблення навчальних планів і програм навчальних дисциплін, створення засобів діагностики якості підготовки здобувачів вищої освіти на першому та другому (освітньо-професійному) рівні, розроблення варіативної компоненти у підготовці бакалаврів та магістрів з урахуванням особливостей галузі знань, інтересів здобувачів вищої освіти.

Зміст освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та магістрів складається з наступних частин: здобуття фундаментальних знань зі спеціальності, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетенціями, набуття практичних навичок, здобуття мовних компетенцій. Загальний обсяг освітньої складової, визначеної для підготовки бакалаврів становить 7200 годин (240 кредитів ЄКТС), магістрів - 2700 годин (90,0 кредитів ЄКТС), з нормативним терміном навчання 4 роки для бакалаврів на базі ЗОШ та 1 рік 6 місяців на базі першого бакалаврського рівня вищої освіти.

У загальній обсяг освітньої складової включено затрати часу на всі види і форми освітньої роботи: лекції, семінарські й практичні заняття, самостійна робота, консультації, залково-екзаменаційні сесії, практику.

Основна частина освітньо-професійної програми підготовки бакалавра та магістра на першому та другому (освітньо-професійному) рівні включає навчальні дисципліни соціально-гуманітарної, фундаментальної та професійної підготовки, практичну підготовку, яка включає види практик: навчальна та виробнича переддипломна практика.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра та магістра містить анотації навчальних дисциплін, які представлено у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти на першому та другому (освітньо-професійному) рівні.

Структуру анотацій побудовано з урахуванням компетентнісного підходу і містить інформацію щодо мети, завдань, предмету навчальної дисципліни, а також включає місце навчальної дисципліни у освітньому процесі з підготовки здобувачів вищої освіти на першому та другому (освітньо-професійному) рівні, знань та вмінь, які формуються під час вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти, зміст дисципліни за темами.

Висновок: експертна комісія констатує: за результатами перевірки відповідності освітньої кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми, навчальних планів і програм ширим стандартам та особливостям потреб регіону встановлено, що нормативно-правова база організації навчального процесу та зміст підготовки бакалаврів за напрямом 6.090101 «Агрономія» та магістрів спеціальності 8.09010101 «Агрономія» у Сумському НАУ відповідають державним стандартам вищої освіти і державним акредитаційним вимогам.

2.3 Організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу

Створення сданого інформаційно-освітнього середовища Сумського національного аграрного університету дозволяє широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальну, наукову, управлінську, бібліотечну, видавничу й обліково-фінансову діяльність забезпечило університету пріоритетне місце серед аграрних вищих навчальних закладів України.

Інформаційно-освітнє середовище університету складається з сайту, електронного порталу, підсистеми дистанційного навчання, електронної бібліотеки та репозиторію, віртуального студентського бюро працевлаштування, використання його ресурсів дозволяє кожному студентові і викладачеві працювати з навчально-методичним забезпеченням курсів, користуватися ресурсами бібліотеки, мати можливість контролювати свою успішність, навантаження, формувати електронні журнали, тощо. Для забезпечення безперервного доступу до WEB-ресурсів використовуються мережеві технології Internet та Internet.

Навчальні корпуси, громадські місця на території СНАУ та гуртожитки мають покриття Wi-Fi із вільним підключенням до Інтернету.

У навчальному процесі з підготовки бакалаврів за напрямом 6.090101 «Агрономія» та магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія», широко

Голова експертної комісії _____

С.М. Кателюська

використовуються інноваційні інформаційні – комунікаційні технології навчання. Використання прикладних програмних продуктів передбачається навчальним планом підготовки фахівців і складається з різних видів робіт. Комп'ютерні технології навчання використовуються для виконання ситуаційних завдань на практичних та семінарських заняттях, а також при організації самостійної та індивідуальної роботи студентів. Загальна кількість годин дисплейного часу із розрахунку на одного студента за день за період навчання становить 3 години, з них робота в Internet – 1,5 години.

Впроваджена та активнішою автоматизована система керування навчальним процесом університету постійно оновлюється та вдосконалюється в залежності від зникаючих цілей і завдань.

В університеті ефективно працює Центр інформаційних технологій, що забезпечує створення, технічну підтримку та постійне удосконалення електричної освітньо-наукової інформаційної мережі університету; розробку та модернізацію програмного і науково-методичного забезпечення; забезпечує вихід в інформаційний простір України і світової спільноти; здійснює технічну підтримку Internet - Internet мережі, Web-сайту університету, а також обслуговує мультимедійні лекційні аудиторії, парк персональних комп'ютерів та комп'ютерних класів.

Підвищення ефективності управління освітньою, науковою, виховною та імендарсько-фінансовою діяльністю університету сприяє впровадження розробленої в університеті автоматизованої системи керування навчальним процесом АСУ ВНЗ, яка дозволяє використовувати єдиний інтерфейс для забезпечення роботи наступних підрозділів університету: ректорату, деканатів, навчального та методичного відділів, планово-фінансового відділу, бухгалтерії, відділу кадрів.

Запроваджена автоматизована система АСУ ВНЗ складається із наступних модулів: «Навантаження» (викладача, кафедри); «Робочий шпиль» (спеціальності, групи, студента); «Успішність» (електронний журнал, рейтинг студентів з дисципліни, рейтинг студентів групи, рейтинг студентів потоку, статистика успішності груп); «Відвідування» (статистика відвідувань, поточне відвідування); «Розклад» (академічної групи, викладача, студента, кафедри); «Списки студентів» (списки академічних груп); «Студенти та випускники» (працевлаштування).

Вагомим досягненням освітньої діяльності університету є широке впровадження інноваційних інформаційних технологій, сучасних методів і засобів організації навчального процесу.

В університеті у 2011 році створено Центр дистанційного навчання на базі кафедри кібернетики та інформатики.

Серед його пріоритетних завдань:

- впровадження технологій дистанційного навчання для навчання студентів денної та заочної форми.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

- організація курсів для підвищення кваліфікації,
- забезпечення роботи спеціалізованих комерційних курсів.

Створення інформаційно-навчального простору на основі платформи Moodle дозволяє надати студенту повне методичне забезпечення теоретичного, практичного курсів, самостійної роботи, а також online контакт викладача зі студентом. На випускних курсах запроваджено стовідсоткова ІТ підготовка зі спеціальності, як складової вивчення дисциплін фахового циклу.

Всі науково-педагогічні працівники, що задіяні безпосередньо у процесі дистанційного навчання в університеті, пройшли підвищення кваліфікації за програмою «Розробка дистанційних курсів на базі e-learning платформи Moodle» (100%), серед них викладачі – консультанти Центру дистанційного навчання СНАУ, які отримали сертифікати з НТТУ «Київської політехнічний інститут» та 189 викладачів СНАУ, що мають відповідні державні сертифікати проходження стажування на курсах підвищення кваліфікації.

Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які розробляють дидактичне наповнення, педагогічні стратегії та методичні рекомендації для курсів дистанційного навчання в Сумському НАУ складає 60%.

Частка науково-педагогічних працівників, з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою складає 53%.

Центр дистанційного навчання має необхідну кількість обладнаних комп'ютерних місць, що забезпечує не менше 1 комп'ютера на 1 працівника.

Кількість комп'ютерних місць для педагогічних і науково-педагогічних працівників, які ведуть навчання за дистанційною формою, із розрахунку на 1 працівника складає 0,58.

Кількість комп'ютерних місць для студентів із розрахунку на 1 особу складає 0,5.

Для створення, виконання та обміну інформаційними ресурсами, необхідними для дистанційного навчання виділено сервер із цілодобовим режимом роботи. [Точка доступу з мережі Internet: <http://cdn.snu.sumy.ua/>, в мережі Intranet: <http://cdn.stau/>].

Канал зв'язку головного сервера СНАУ має пропускну здатність 128 Мб/сек, що забезпечує можливість цілодобового доступу через Internet до Web - сайту Центру дистанційного навчання, де викладені інформаційні ресурси, задіяні у дистанційному навчанні. Дистанційне навчання забезпечується низьким ліцензованим програмним забезпеченням загального призначення (операційна система, сервери баз даних та дистанційного навчання функціонують на базі Linux за ліцензією GNU GPL (General public License). Програмне забезпечення спеціального призначення для реалізації

Голова експертної комісії _____

С.М.Кашенська

дистанційного навчання побудовано на базі e-learning платформа Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване середовище дистанційного навчання) - безкоштовна, відкрита (Open Source) система дистанційного навчання. Організація навчального процесу і його адміністрування здійснюється в тому числі за допомогою порталу автоматизованої системи керування навчальним процесом СШАУ.

Веб-сайт Центру дистанційного навчання СШАУ забезпечує щодобовий персоналізований доступ до:

- систем загальної управління навчальним процесом;
- інформації про навчальні плани, методичні матеріали та демонстраційні версії дистанційних курсів;
- дистанційних курсів, засобів синхронного та асинхронного зв'язку, емуляторів лабораторних робіт та віртуальних лабораторій з віддаленим доступом;
- системи тестування з необхідними комплектами тестів для кожного курсу, в тому числі, для самоконтролю, а також для автоматизованого поточного, рубіжного і підсумкового тестування.

Дидактичне та методичне забезпечення для дистанційних курсів, розроблене в достатньому для якісного навчання обсязі і у відповідності до Положення про сертифікацію електронного навчального курсу.

Плани, методичні рекомендації і завдання для привітних листів, лабораторних робіт, які виконуються в очній формі розроблені випускателями університету у необхідній кількості і доступні у електронному вигляді. [Точка доступу: <http://eda.sau.sumy.ua>]

Методичні вказівки щодо виконання курсових, дипломних проектів (робіт) та державних іспитів розроблені і є в наявності як у друкованому так і в електронному вигляді (їх можна закатати із електронного каталогу повнотекстових видань бібліотеки СШАУ). [Точка доступу: http://lib.sau.sumy.ua/cgi-bin/irbis64r_01/]

Детальні інструкції, що пояснюють і показують, яким чином виконувати всі активності, передбачені у дистанційних курсах, включаючи самостійне вивчення навчального матеріалу, участь у семінарах, дискусіях, практичних та лабораторних заняттях, отримання консультацій, в т.ч. для написання рефератів, виконання проектних завдань, проходження контрольних заходів тощо, розроблені і представлені в навчально-методичному забезпеченні.

Структура інформаційного середовища дистанційного навчання університету - класичний приклад сучасного розгалуженого віртуального підприємства, що має віддалені філії - локальні центри, які сполучаються з Центром дистанційного навчання (ЦДН) завдяки кінцям мережі Internet.

Проведення дистанційних лекцій та дистанційних консультацій переважно здійснювалось за допомогою програмних клієнтів m100

Голова експертної комісії _____

С.М.Катенська

Телепередача компанії Polysol. Використання саме цього програмного забезпечення дозволило значно покращити якість відео- та аудіоданих при зменшенні навантаження на канали зв'язку.

Практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців. Практика організовується і проводиться згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 20 грудня 1994 року №351 та «Положення про практичне навчання студентів Сумського НАУ» затверджено наказом №425-К від 31.12. 2014 року.

Метою практик є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в Сумському національному аграрному університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в практичній діяльності.

Проведення практичного навчання студентів покладається на викладачів, спеціалістів та керівників підприємств, установ, організацій, обізнаних із передовими прийомами і методами організації виробничої та управлінської діяльності з відповідної спеціальності.

Основним завданням практичної підготовки є закріплення, розширення і поглиблення студентами теоретичних знань, здобутих під час теоретичного навчання, зокрема з процесів вивчення фахових дисциплін та спеціальних курсів, якісне закріплення стійких навичок практичної роботи агронома.

Висновок: експертна комісія констатує організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу відповідає встановленим нормам вищої освіти та навкою мірою забезпечує якість підготовки фахівців та відповідає акредитаційним вимогам. В результаті експертного контролю встановлено, що забезпечення студентів підручниками і посібниками із власного бібліотечного фонду складає 100%.

2.4. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу

Останні роки кадровий склад факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету характеризуються суттєвим поповненням молодими ПП і науковцями, які успішно захищають кандидатські та докторські дисертації, володіють іноземними мовами та сучасними комп'ютерними технологіями.

Один раз в 5 років відповідно до розпорядження навчального відділу університету науково-педагогічні працівники проходять підвищення кваліфікації у ВНЗ України і зарубіжних університетах, виробничих і бізнесних структурах, а також в науково-дослідних інститутах НАН

Голова експертної комісії _____

С.М.Катеринька

України. З метою заохочення науково-педагогічних працівників в університеті впроваджена рейтингова система оплати праці.

З метою дослідження контингенту науково-педагогічних працівників проводиться підготовка молодих спеціалістів в аспірантурі, яка діє на всіх кафедрах.

У підготовці фахівців задіяні науково-педагогічні працівники з кафедр. Усі викладачі кафедр мають достатній досвід навчально-методичної і науково-дослідної роботи за профілем спеціальності і можуть забезпечити високий рівень підготовки фахівців. Науково-педагогічний потенціал Сумського національного університету, який залучений до підготовки фахівців за даному напрямом та спеціальністю складає 26 викладачів, зокрема *кафедра рослинництва*: 3 доктори сільськогосподарських наук, 4 професори; 6 кандидатів сільськогосподарських наук, доцентів; *кафедра селекції та насінництва*: 1 доктор сільськогосподарських наук, 4 кандидати сільськогосподарських наук, доценти; *кафедра землеробства, ґрунтознавства та агрохімії*: 1 доктор сільськогосподарських наук, 8 кандидатів сільськогосподарських наук, доцентів. Для кадрового забезпечення викладання окремих дисциплін спеціальності залучено викладачів з виробництва.

Цілі дисциплін практичної та професійної підготовки забезпечують кафедри біотехнології та фітофармакології, екології та ботаніки, зокрема рослини.

Щодо загальної характеристики професорсько-викладацького складу (ПВС), який забезпечує підготовку фахівців з напрямку підготовки 6.090101 «Агронемія» та спеціальності 8.09010101 «Агронемія» слід повідомити наступне.

Підготовка якісного складу факультету відповідає тенденціям та викликам у сфері аграрної освіти. У період з 2012 по 2017 роки весь професорсько-викладацький склад факультету агротехнологій та природокористування, який проводить підготовку фахівців за спеціальністю, яка акредитується, пройшов стажування у вищих навчальних закладах, профільних наукових установах та на виробництві у господарствах, з якими заключені договори про співпрацю.

Кадровий склад відповідає вимогам Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. Викладання лекційних занять у бакалаврів та магістрів здійснюється 13 докторами наук, які працюють за основним місцем роботи та 28 кандидатами сільськогосподарських наук (всі з яких працюють за основним місцем роботи), які за своєю науково-педагогічною спеціальністю (диплом про освіту, наукова спеціальність, науковий ступінь, вчене звання або підвищення кваліфікації за напрямом дисципліни, що викладається) відповідають дисциплінам навчального плану. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

спаннями, які забезпечують викладання лекційних годин професійної підготовки напряму складає 100 % від (в т.ч. на постійній основі 100%). З них частка докторів наук або професорів, які забезпечують викладання лекційних годин бакалаврів складає 56%, магістрів 91%.

Випусканими кафедрами підготовки фахівців спеціальності 8.090101 «Агрономія» є кафедри: рослинництва, селекції та насінництва, землеробства, ґрунтознавства та агрохімії.

Кафедру рослинництва очолює доктор сільськогосподарських наук, професор *Троценко Володимир Іванович*, який здійснює наукове методичну роботу та дослідницьку діяльність з питань розробки технологій вирощування польових культур, зокрема соєвництва, гречки та олійних культур.

Кафедру селекції та насінництва очолює кандидат сільськогосподарських наук, доцент *Онишко Віктор Іванович*, пріоритетним напрямом якого є створення нових сортів картоплі та переробка її на картоплепродукти.

Кафедру землеробства, ґрунтознавства та агрохімії очолює доктор сільськогосподарських наук, професор *Харченко Олег Васильович*, тематикою наукових досліджень якого є наукове обґрунтування збалансованого використання, відтворення і управління ґрунтовими ресурсами.

Кафедри забезпечують навчальний процес методичними та інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб. Навчально-методичний комплекс спеціальності включає: концепцію підготовки лі спеціальності; освітньо-кваліфікаційну характеристику; освітньо-професійну програму; навчальні плани; робочі навчальні програми дисциплін, робочі програми практик та їх методичне забезпечення, тематику курсових та дипломних робіт.

На випусканих кафедрах підготовлені робочі програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, розроблені методичні вказівки до виконання курсових та дипломних робіт, проходження стажування та фахової переддипломної практики та виконання фахового комплексного іспиту, підготовлені навчальні посібники та підручники. Розроблені необхідні методичні вказівки до виконання розрахункових робіт, проведення лабораторних робіт з дисциплін передбачених навчальним планом.

На їх основі розроблено навчальний план бакалаврів напряму 6.090101 «Агрономія» та магістрів спеціальності 8.09010101 «Агрономія». Підготовка відбувається згідно навчального плану з поєднанням лекційних, практичних занять, самостійної роботи, проходження стажування за фахом, виробничої практики за темою науково-дослідної роботи, написання та захисту курсових та дипломних робіт та підготовка до державної атестації.

Навчальний план включає обґрунтовану систему дисциплін, кожна з

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

яких формус певний вид знань, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця.

Навчальний процес будується на використанні інформаційних технологій та інших технічних засобів навчання, способів і методів, які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у сфері сільського господарства.

Підготовка бакалавра напрямку 6.090101 «Агрономія» завершується Державною атестацією у формі фахового кваліфікаційного іспиту, магістрів спеціальності 8.09010101 «Агрономія» завершується Державною атестацією у формі захисту дипломної роботи.

Науково-дослідна робота випускаточих кафедр спрямована на якісну підготовку бакалаврів напрямку 6.090101 «Агрономія» та магістрів спеціальності 8.09010101 «Агрономія». У 2017 році на кафедрах рослинництва, селекції та насінництва, землеробства, ґрунтознавства та агрохімії проходять навчання 7 аспірантів та 1 докторант, що здійснюють підготовку за спеціальністю 201 «Агрономія» (спеціалізація «Селекція та насінництво», «Рослинництво», «Агрохімія», «Землеробство», «Сільськогосподарські меліорації»). Ліцензована також спеціалізована Вчена рада до захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю 201 «Агрономія».

Кафедри випускають науковий журнал «Вісник», що входить до Переліку фахових видань України в галузі «Агрономія та біологія».

Протягом останніх п'яти років успішно захищено чотири докторські та вісім кандидатських дисертацій.

Міжнародна діяльність кафедр включає співпрацю з закордонними вищим навчальними закладами з метою підготовки фахівців аграрного напрямку, посилення міжнародних контактів з закордонними вузами-партнерами, участь у міжнародних наукових заходах (конференціях, семінарах, літніх школах).

Висновок: експертна комісія визначає, що на факультеті агротехнологій та приладокористування Сумського НАУ систематично проводиться належна робота з підбору, підготовки кадрів, підвищення їх кваліфікації та атестації науково-педагогічних працівників. Кадровий склад випускаточих кафедр відповідає державним вимогам з акредитації. Якісний склад науково-педагогічного персоналу факультету, його діловий та професійний майстерність спроможні забезпечити підготовку фахівців за напрямком 6.090101 «Агрономія» та спеціальністю 8.09010101 «Агрономія» та відповідає акредитаційним вимогам.

Голова експертної комісії

С.М.Кіриченко

2.5. Матеріально-технічна база і перспективи її розвитку

Матеріально-технічна база університету складається з 8 навчально-лабораторних приміщень загальною площею 243185,4 кв.м. з сучасною актовою залю на 700 місць. Побут студентів в університеті забезпечують 4 гуртожитки на 2147 місць, у коледжах - 9 гуртожитків. Загальна навчальна площа на факультеті агротехнологій та природокористування становить 19909,2 кв.м., в тому числі навчальна - 12692 м², що становить близько 30,5 м² загальної площі на одного студента. Факультет повністю забезпечений аудиторним фондом.

За останні 5 років заяви всіх студентів про поселення в гуртожиток задовольнялись. Для сімейних студентів в гуртожитку № 3 виділено окрему секцію. Поселення студентів, за погодженням з деканатом, проводить студентська профспілка. Студенти факультету агротехнологій та природокористування проживають у гуртожитку № 4 по вул. Г.Кондратьєва 160/4. Гуртожиток № 4 побудовано в 1979 р., він має 5 поверхів секційного розташування по 17-19 місць. На кожній секції є кухня з електричними плитами на три конфорки, з 2 стільцями і 2 раковинами, з балконом і санвузлом на 2 kabini, з умивальником на 2 раковини. На дві секції, тобто на 36 студентів, об'єднано побутову кімнату на 17 м². В гуртожитку з'ясовано окремі секції для хлопців та дівчат. Забезпеченість гуртожитком студентів факультету агротехнологій та природокористування складає 100 % від потреби.

Заняття з фізичного виховання проводяться в спортивному залі загальною площею більше ніж 600 м², обладнаному сучасним устаткуванням, на двох стадіонах і спортивних майданчиках для баскетболу, волейболу. В зимовий період на території спортивного комплексу обладнується льодовик та інші споруди для зимових видів спорту. На вузівських змаганнях збірні команди факультету агротехнологій та природокористування посідають тривожі місця майже з усіх видів спорту.

Зміцнення здоров'я студентів слугують стадіон «Колос», майданчики для різних видів спорту з синтетичним покриттям, оздоровчо-відновлювальний центр, зала для настільного тенісу, трава для змагань з біатлону. Є крита спортивна зала. При спортзалі працює оздоровчий центр. В третьому гуртожитку обладнано медичний пункт, де студентам та викладачам надається, в разі потреби, перша медична допомога.

Лекційні аудиторії оснащено сучасними технічними засобами: мультимедійними комплексами, слайдпроекторами, ПК, спеціальними екранами та ін. Мультимедійні комплекси надають можливість викладачам використовувати ресурси Інтернет, електронної бібліотеки університету, власні ресурси під час проведення лекційних та практичних занять.

Високу якість фахівців забезпечує ефективна система практичної підготовки студентів. Щорічно університет укладає близько тисячі

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

договорів з підприємствами і організаціями різних форм власності на проходження практики студентів.

В університеті діє редакційно-видавничий центр, що забезпечує редактування та друк навчально-методичної, наукової літератури та іншої друкованої продукції обсягом до 2000 д.а. щоріку.

Наукова бібліотека СНАУ, як структурний підрозділ університету, відповідає за бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів.

Сьогодні наукова бібліотека має 4 абонементи, 4 читальних зали на 325 місць. Загальний фонд бібліотеки складає 312 468 примірників. За одним читальним квитком налічується 8314 користувачів.

Основне приміщення бібліотеки розташоване на двох поверхах факультету економіки та менеджменту і займає площу 721,6 м². Крім того навчальних корпусах є профільні філії бібліотеки: у корпусі інженерно-технологічного інституту це 2 кімнати (книгосховище та абонемент і читальна зала (88,3 м²)); на факультеті ветеринарної медицини абонемент (49,1 м²) та читальна зала у студентському гуртожитку № 2 (84,6 м²). У головному корпусі університету бібліотека займає 3 кімнати, 2 читальні зали електронних видань (всього 149 м²) та книгосховище обмінного фонду (53,5 м²). Загальна площа бібліотеки - 1145,9 м².

Автоматизацію бібліотечних процесів та обслуговування користувачів забезпечують 57 комп'ютерів (28 із яких – це АРМ читачів, що забезпечують доступ до електронного каталогу бібліотеки СНАУ, електронної бібліотеки, електронного репозиторію та Інтернет-ресурсів), які об'єднані в єдину інформаційну мережу, 2 сервери, 2 коакси, 2 багатофункціональні пристрої, 10 принтерів та 3 сканери для зчитування штрих-кодів.

Переважна більшість бібліотечних процесів автоматизовані, в т.ч. – книговедача, для забезпечення діяльності якої до електронного каталогу внесені записи на активну частину фонду, заштриховані видання та створена база даних читачів.

З 2009 р. бібліотекою СНАУ проводиться робота щодо наповнення електронної бібліотеки (на сьогодні це більше ніж 14,5 тис. повнотекстових видань – навчальні, наукові та навчально-методичні матеріали, створені викладачами університету та взяті з відкритого доступу). Суттєву допомогу при забезпеченні повнотекстовими виданнями надає й електронний репозиторій, що налічує на сьогодні 3780 повнотекстових документів.

Бібліотека прагне й над наповненням власного сайту (library.sau.sumu.ua), завдяки якому надає інформаційні послуги у віддаленому режимі: доступ до електронного каталогу, електронної бібліотеки; віртуальні довідка та електронна доставка документів, а також інформує про діяльність бібліотеки взагалі. Бібліотека також проводить

Голова експертної комісії _____

С.М.Калегська

інформаційну діяльність в соціальних мережах: «Фейсбук», «ВКонтакте» та «Гугл+».

В університеті діє принцип безперервної комп'ютеризації: на сьогодні в університеті наявні більше 980 комп'ютерних місць і кількість контактного дисплейного часу на кожного студента, в залежності від спеціальності, складає від 250 до 350 годин. Студенти та викладачі мають можливість черпати інформацію про найновіші досягнення науки через міжнародну інформаційну мережу INTERNET. В університеті створена локальна комп'ютерна мережа. Науково-дослідна робота зосереджена у 19 наукових лабораторіях, працює аспірантура з 10 спеціальностей.

Сумський національний аграрний університет має сучасну матеріально-технічну базу, основна частина якої введена в експлуатацію в 1985 – 2003 роках. Університет має дев'ять спеціалізованих навчальних корпусів, майстерні для проведення лабораторно-практичних занять студентів інженерних спеціальностей, полігони, споруди інженерно-технічного забезпечення, науково-дослідні підрозділи. Додатково у відповідності до наказу Міністерства України «Про створення університетського центру Сумського НАУ» від 19.05.03 р. за № 180 до складу університету включено 6 ВНЗ 1-2 рівнів акредитації. Після проведення перерозподілу за напрямками підготовки загальна площа Сумського НАУ становить 364780 м², в тому числі: навчальна площа – 243185, площа навчально-допоміжних споруд (н.в. майстерні, полігони, споруди інженерно – технічного забезпечення, науково – дослідні підрозділи) – 121595 м².

Згідно з законом України «Про охорону праці» в університеті функціонує служба охорони праці, складаються комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки гієни праці та виробничого середовища.

Всі наявні об'єкти соціально-побутової сфери є власністю Сумського національного аграрного університету. Орендовані приміщення відсутні.

Матеріально-технічне забезпечення факультету агротехнологій та природоорієнтованих дозволяє проводити інтерактивні заняття та досягати якісних показників у навчанні.

Висновок: матеріально-технічна база Сумського НАУ забезпечує проведення на належному рівні теоретичних, практичних та семінарських занять. Аудиторний фонд відповідає нормативам санітарно-технічних вимог. В цілому матеріально-технічне забезпечення навчального процесу факультету агротехнологій та природоорієнтованих Сумського НАУ відповідає акредитаційним вимогам.

Голова експертної комісії _____

С.М.Калюшняк

2.6. Науково-дослідна та міжнародна робота

Основними пріоритетними напрямками наукової діяльності факультету є: раціональне природокористування, наукове обґрунтування збалансованого використання, відтворення і управління ґрунтовими ресурсами, дослідження механізмів, процесів відновлення родючості ґрунтів, стабілізації та секвестрування вуглецю, управління живленням рослин та кругообігом елементів у агробіоценозах, розроблення екологічно безпечних, економічно вигідних інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур для отримання високоякісної продукції. Розроблення біологічних, екологічних та економічних основ оптимального розміщення сільськогосподарських культур у сівозмівах в різних ґрунтово-кліматичних зонах з урахуванням зміни клімату. Розроблення мінімізованих систем обробітку ґрунту під сільськогосподарські культури з використанням новітніх технічних засобів. Розроблення раціональних систем удобрення сільськогосподарських культур із застосуванням сидеральних добрив, добривної продукції, для забезпечення їх стабільної продуктивності, високої якості продукції та збереження родючості ґрунту.

Пріоритетний напрямок досліджень факультету агротехнологій та природокористування:

1. Науково-методичні проблеми селекції і насінництва сільськогосподарських культур.

2. Селекція сільськогосподарських рослин з підвищеним імунітетом.

Відкрита спеціалізована Вчена рада К 55.859.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.05 «Селекція і насінництво» та 05.01.09 «Рослинництво», № 820 від 11.07.2016р.

Найвагоміші результати фундаментальних досліджень та прикладних досліджень і розробок. За результатами Державного сортопробування в 2016 році отримано свідоцтво і патент на нові сорти картоплі - Гончарівська і Смульська, адаптованих до умов північно-східного Лісостепу України. Ці сорти відносяться до групи ранньозрілих, сорти стійкі до нематоди та раку картоплі, посухостійкі, високо крохмальні (18-19%), мають високі смакові якості бульб, здатні забезпечувати високіврожай при вирощуванні на крапельному зрошенні – 40-45 т/га, напрям використання – столове, переробка на картоплепродукти. Керівник – д.с.-г.н., професор Кожушко Н.С.

За результатами виконання теми 0110U00_040 «Розробка теоретичних основ управління вегетативним і генеративним розвитком соняшнику та створення вихідного матеріалу для умов Лівобережної частини Лісостепу України», керівник д.с.-г.н., професор Троценко В. І. створено ультраранній

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

сорт соняшнику Хуторянин (АС120138) в державне сортовипробування передані сорти Фаренгейт та Сяйво. Сорти орієнтовані на вирощування в специфічних умовах (скорочений період вегетації, підвищена кислотність ґрунту) північно-східного Лісостепу та Полісся.

За результатами виконання теми 0113U004781 «Оптимізація елементів технології вирощування голозерних і плізчастих сортів вівса» керівник д.с.-г.н., професор Троценко В. І. розроблені підходи до біологізації сортових технологій вирощування в умовах північно-східного Лісостепу. Елементи технологій впроваджені у виробництво Сумської області.

Визначні результати фундаментальних досліджень у галузі природничих, суспільних і гуманітарних наук, зокрема наукові досягнення світового рівня.

У період виконання наукових тем визначені оптимальні параметри окремих ланок зональних технологій вирощування: сої, 0116U00105, к.с.-г.н. Глушак З.І., гречки, 0115U001337, к.с.-г.н., доцент Радченко М.В., кормових трав, 0115U001336, к.с.-г.н., доцент Бутенко А.О., вівса, к.с.-г.п., 0116U003808, Ільченко В.О.

Проведено всебічно оцінку 319 складних міжвидових гібридів картоплі, їх беккросів, виділені перспективні для практичного селекційного використання, розроблені методи отримання дигаллоїдів, оцінено рослини після опромінення гамма-променями. Тема: «Теоретичні основи інтенсифікації створення і використання вихідного селекційного матеріалу картоплі із залученням генофонду культури» 0114U005302. Керівник д.с.-г.н., професор Подгаєцький А.А.

Найважливіші результати прикладних досліджень, конкурентоспроможні прикладні розробки та новітні технології за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, обов'язково зазначити підприємства і організації, на яких здійснювалися апробація, випробування, та які можуть бути зацікавлені у їх використанні.

Назва пріоритетного напрямку розвитку науки і техніки згідно з Законом України: Рациональне природокористування. Тема НДР: Розробка проєктів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Обсяг коштів, виділених на виконання НДР: 150 тис. грн. Керівник теми: д.б.н., професор Скляр В.Г. Відповідно до нормативів, визначених Міністерством екології та природних ресурсів України Україна, розроблено проєкти для 14 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду Сумської області. Практична цінність отриманих результатів полягає у створенні об'єктивних передумов щодо збільшення площі природно-заповідного фонду Сумської області на майже 550 га. У тому числі за результатами виконання зазначених наукових досліджень Рішенням сесії Сумської обласної ради від 22.12.2016 р. у Сумській області вже оголошено два нові об'єкти природно-заповідного фонду: а) ботанічний заказник місцевого значення «Рясинський» площею

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

108,1 га; б) гідрологічний заказник місцевого значення «Дружба» площею 17,8 га.

Тема НДР: Біологізація системи землеробства шляхом раціонального поєднання способів обробітку ґрунту і сидерації в умовах північно-східного Лісостепу України. Керівник НДР: к.с.-г.н., доцент Міценко Ю.Г. Номер державної реєстрації НДР: 0115u0010055. Терміни виконання: початок - 01.12.2014, закінчення - 31.12.2024. Обсяг коштів, виділених на виконання НДР за весь період (згідно з запитом / фактичний) 30 тис. грн. (власні кошти), на 2016 рік 10 тис. Наукова новизна отриманих даних вказує на можливість оптимізації параметрів родючості ґрунту при застосуванні проміжних форм сидеральних добрив та безполіцевого способу обробітку ґрунту. Створено для умов Лісостепової зони Сумщини «біологізований» технологію вирощування культури на основі застосування проміжних посівів сидератів та безполіцевих способів обробітку. Результати досліджень мають практичну цінність при вирощуванні органічної продукції рослинництва на чорноземних ґрунтах та використовуються в сільському господарстві при вирощуванні культур, відновленні родючості ґрунтів та підвищенні якості вирощеної продукції.

Наукова робота студентів найчастіше реалізується через участь у наукових конференціях. Студенти факультету щороку беруть участь у Студентській науковій конференції, присвяченій Міжнародному дню студента та Науково-практичній конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ. Студенти також беруть участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях. Основною метою діяльності ради молодих вчених факультету агротехнологій та природокористування є всебічне сприяння науковій, винахідницькій та іншій творчій діяльності студентів, аспірантів, молодих учених (віком до 35 років).

Протягом 2016 року Радою молодих вчених факультету проводилися засідання круглих столів молодих вчених до знаменних дат, проведено організацію I туру конкурсу студентських наукових робіт, організовано та проведено I етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальностей та навчальних дисциплін, організовано та прийнято участь у заходах, присвячених Дню науки, проведено моніторинг діяльності та потреб студентської молоді в організації наукових гуртків в університеті, проводилося узагальнення та поширення досвіду діяльності об'єднань з науково роботи, які працюють на базі університету, проводилися студентські олімпіади, вікторини, конференцій, огляди, висвітлення досягнень молодих вчених університету у ЗМІ та на сайті факультету.

До складу факультету агротехнологій та природокористування входять наукові підрозділи, основним завданням яких є робота із замовниками.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Науково-дослідний інститут проблем картоплярства північно-східного регіону України, основними напрямками діяльності якого є:

- покращення процесу навчання молодих фахівців шляхом підвищення науково-методичного рівня викладання провідних дисциплін за фахом до світового;
- проведення фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт з картоплярства студентами, магістрантами, аспірантами, докторантами і викладачами на сучасних засадах;
- ефективно використання в навчальному, науковому і виробничому процесі розробок провідних вчених університету;
- посилення інтеграційних процесів вищої аграрної освіти з науково-дослідної роботи;
- наукове і практичне забезпечення регіональних виробників картоплі різних форм власності новими сумськими сортами картоплі та їх високоякісним насінням.

Практичним результатом роботи Інституту є створення 24 сортів картоплі, 11 (Молодіжка, Ластівка, Ювіляр 60-70, Аграрна, Фермерська, Селянська, Слобожанка 2, Плюшка, Псельська, Гончарівська, Смуглянка) з яких вдало доповнюють державний сортовий фонд культури зі 184 сортів української і зарубіжної селекції станом на 2016 рік.

Проблемна наукова лабораторія садівництва та виноградарства створена як міжкафедральна лабораторія факультету агротехнологій та природокористування. Предметом діяльності лабораторії є: розробка та відпрацювання нових елементів вирощування плодово – ягідних культур; вивчення особливостей утримання і обробітку ґрунту в багаторічних насадженнях; раціональна організація захисту плодово – ягідних культур від шкідників, хвороб, бур'янів та гризунів; вивчення різних способів обрізки плодових і винограду. Виробництво садивного матеріалу плодово-ягідних культур за 2016 рік шт.: яблуна – 1500, груша – 100, чорна смородина – 350, суниця – 1000., виноград – 100, малина – 1000, порічка – 200. Виробництво плодово-ягідної продукції на 2016р.: кг: яблуна – 10000, чорна смородина – 500, вишня – 70, виноград – 600, малина – 350.

Проблемна науково-дослідна лабораторія сучасних технологій вирощування декоративних рослин. Дослідження новітніх технологій заготівлі, зберігання, підготовки насіння хвойних і листяних декоративних рослин до сівби та безпосередньо його сівби. А також, вивчення ефективних способів розмноження рослин вегетативним способом. Завдяки цьому на базі лабораторії проводяться наукові дослідження та виконання госпдоговірних тем (№ держреєстрації 0114 U 005301).

Проблемна науково-дослідна лабораторія картоплярства та овочівництва. У 2016 році дослідні поля лабораторії були використані згідно виробничої програми та заявок кафедри університету. В лабораторії

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

INVITRO проводились роботи по оздоровленню та розмноженню перспективних та високоврожайних сортів картоплі вітчизняної та зарубіжної селекції. Наукове та практичне забезпечення цієї роботи надавалось і виконувалось науковцями лабораторії та кафедри біотехнології та фітофармакології. В умовах закритого ґрунту лабораторії кафедрою селекції та насінництва проводились практичні заняття з дисциплін «Овочівництво» та «Овочівництво закритого ґрунту» для студентів 3 курсу з напрямку підготовки «Агрономія» та «Захист рослин». Проводилася наукова робота по таким темам: вивчення касетної технології вирощування розсади окремих овочевих культур в умовах закритого ґрунту; вивчення дії гумінових кислот фірми Soilbiotics на продуктивність культури огірка в умовах закритого ґрунту; вирощування розсади окремих овочевих культу в касетах та в ґрунті.

Сумський національний аграрний університет співпрацює спільно з науковими установами Національної аграрної академії України, Національної академії наук України та інших національних галузевих академій наук.

На сьогодні дієні угоди про наукове співробітництво і проведення сумісних досліджень з науковими установами Національної аграрної академії України, Національної академії наук України, а саме з Інститутом сільського господарства Північного Сходу НААН України, Інститутом пуб'яних культур Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН, Інститутом водних проблем і метеорології НААН України, Інститутом рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН, Інститут олійних культур НААН, Селекційно-генетичний інститут НААН, Сумською філією Інституту охорони ґрунтів, Сумським дослідним полем. Кафедра землеробства, ґрунтознавства та агрохімії працює спільно із ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії». У 2016 році прийнята участь у міжнародній науково-практичній конференції «Аграрна наука агропромислового комплексу Північно-Східного регіону України» в рамках Міжнародного аграрного форуму «AGROPORT East Kharkiv 2016», м. Харків, де Сумський НАУ/представники кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії об'єдналися із іншими установами в Північно-східний науковий центр НАН і МОН України. Було видано «Реєстр перспективних наукових розробок установ Північно-Східного регіону в галузі АПК», куди ввійшло три розробки від співробітників факультету. На кафедрі захисту рослин здійснювалась науково-технічну діяльність спільно з науковою установою Інститутом захисту рослин НААН України. Метою цієї співпраці є аналіз селекційного матеріалу пшениці озимої за допомогою молекулярно-генетичних маркерів, зокрема запасних білків, для ідентифікації генотипів за маркерними локусами, інтрогресій та генів стійкості з метою цілеспрямованого відбору потрібних генотипів для підвищення ефективності селекційного процесу. Це забезпечує можливість

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

проведення навчальної практики студентів-магістрів, стажування НПП, координацію наукових досліджень.

За звітний період співробітниками факультету проводились сумісні наукові дослідження, сортовитчення, розробка технологічних питань тощо. В координації з провідними науковими установами регіону проводилось надання інформаційно-консультативних послуг для сільгоспвиробників Сумської області шляхом організації виставок, конференцій, семінарів Днів поля тощо.

Співробітництво з міжнародними та вітчизняними організаціями. Розвиток двосторонніх та багатосторонніх міжнародних зв'язків, освітніх та наукових проєктів є пріоритетним завданням Сумського НАУ. Співробітництво з зарубіжними партнерами реалізується з використанням різноманітних організаційних форм: від студентської та професорсько-викладацької академічної мобільності та участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах» до реалізації спільних освітніх програм і участі у різних міжнародних наукових та освітніх організаціях.

На даний момент укладено 74 договорів про співробітництва з закордонними партнерами з 16 країн. До числа провідних закордонних партнерів США належать університет прикладних наук Нюртінген та Вайєнштефан (Німеччина), центр практичної підготовки спеціалістів АПК Дойла-Нінбург, екологічне об'єднання «Логож», спілка фермерів Німеччини, Аграрно-технічна академія в Бидгощі (Польща), Варшавський природничий університет (Польща), Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, університет землеробства у Відні, Словачький аграрний університет в Нітрі, чисельні міжнародні організації, які реалізують програми виробничого стажування на кращих підприємствах розвинутих країн світу.

СНАУ є членом: міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій, світової наукової організації птаховиробництва (WPSA-World Poultry Science Association), світової організації ветеринарів (World Veterinarian Association), Європейського об'єднання аграрних факультетів (ESAF- European Society of Agricultural Faculties), спілки деканів економічних спеціальностей європейських вузів (Україно-польсько-словацький форум), Асоціації університетів в рамках Вишеградської четвірки V4.

Налагоджено пряме співробітництво з селекції пшениці на імунітет з міжнародними селекційними центрами CIMMYT (з центральним офісом у Мексикі по ярій пшениці та відділенням у Туреччині по озимій пшениці) та ICARDA (селекція ярій пшениці в посушливому регіоні в Сирії), з селекційними установами Китаю в провінціях Хенан (округ Кайфенг), Ганьсу (округ Дінксі) та Інститутом рослинництва і селекції Вескитайської аграрної академії (м. Пекін). Міжнародні зв'язки дозволяють бути причетними до розв'язання глобальних питань селекції на стійкість проти хвороб, зокрема,

Голова експертної комісії _____

С.М.Калевська

мати доступ до джерел резистентності до фузаріозу пшениці (Китай), тестувати сортименту пшениці на стійкість до нової раси стеблової іржі Ug99.

Якісний рівень освіти в СНАУ забезпечують як власні висококваліфіковані кадри, так і залученні іноземні фахівці. Так, за 2009-2016 роки Сумський НАУ відвідали 31 лектор з ВУЗів та організацій-партнерів з метою проведення лекційних та семінарських занять:

- волонтери Корпусу Миру – мовні курси для студентів СНАУ,
- Курська державна сільськогосподарська академія ім. П.Іванова – семінари та лекції для студентів СНАУ,
- Університет прикладних наук Вайсштефан-Тріздорф (Німеччина) – регулярні семінари для студентів-магістрів спеціальності «Адміністративний менеджмент», семінари з фахової німецької мови для викладачів кафедри іноземних мов СНАУ,
- Аграрний університет, м.Пловдив (Болгарія), Варшавський університет природничих наук (Польща), Університет св.Іштвана, м.Гьодолле (Угорщина) – ряд семінарів для студентів та викладачів СНАУ в рамках проекту CASEE «Тиждень Європейських Студій» та проекту CASEE «Міжнародна літня школа «Євро інтеграція: теорія та практика».
- Державний університет штату Колорадо (США) – семінар на тему функціонування системи вищої аграрної освіти в США,
- Чеський аграрний університет в Празі, Університет св. Іштвана в Гьодолле (Угорщина), Аграрна академія ім. Угона Колантая в Кракові (Польща) - семінар в рамках проекту Фонду Вишеградської четвірки «Економіка, соціальна політика та громадянство в Європейському Союзі – роль країн Вишеградської четвірки та перспективи для України»,
- Університет природних ресурсів та природничих наук в м. Відень (БОКУ) (Австрія) – круглий стіл,
- Галле-Віттенберзький університет імені Мартіна Лютера (Німеччина) – семінари для студентів СНАУ.
- Компанія «CRV» - семінар з лінійної оцінки типу молочної худоби в рамках реалізації українсько-нідерландської програми «Інфомолоко»,
- Компанія «TWSBIS», Польща – семінар-нарада «Перспективи комплексної переробки молочної сировини».

Співробітництво з партнерськими вишами у напрямку академічної мобільності студентів та професорів здійснюється вже протягом тривалого часу. Аспіранти та викладачі ВУЗів-партнерів також мають можливість проходження наукового стажування за напрямком своїх досліджень. Загалом, протягом 2009-2016 років близько 210 осіб з науково-педагогічного складу, а також докторантів, аспірантів та адміністративних співробітників університету перебували в науково-творчих і ділових зарубіжних відрядженнях. За цей же період біля 110 делегацій відвідали Сумський НАУ з

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

робочими візитами в університеті, зустрілися з викладачами і студентами, приймали участь у заходах наукового та культурного характеру.

Слід відзначити, що в системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого стажування закордоном. Щодо практичного напрямку підготовки молодих фахівців, лише протягом 2012-2016 навчального року 610 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях більше 40 науково-педагогічних працівників нашого університету.

В рамках профорієнтаційної роботи та з метою залучення потенційних студентів на сільськогосподарські спеціальності, на базі Сумського національного аграрного університету та за підтримки Міністерства аграрної політики і продовольства України, а також Сумської обласної державної адміністрації проводиться зліт учасників клубу «Юних фермерів Сумщини». Мета створення клубу «Юних фермерів Сумщини» - надання дітям найсучасніших теоретичних та практичних знань у різних галузях сільського господарства. У вересні 2016 року вихованці Клубу Юних Фермерів відвідали з навчальним візитом Республіку Польщу.

В рамках ліцензії Міністерства освіти і науки України університет з 2009 року здійснює підготовку іноземних студентів. За 2010-2016 роки тенденція до зростання кількості іноземних студентів, що навчаються в університеті, а відповідно і кількості зарубіжних країн, для яких здійснюється підготовка фахівців. Станом на 01.11.2016 р. навчається 350 іноземних громадян з 18 країн: Азербайджан, Білорусія, Грузія, Зімбабве, Замбія, Ізраїль, Індія, Ірак, Кот Д'Івуар, Ліван, Нігерія, Нідерланди, Свазіленд, Сирія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Російська Федерація. На юридичному факультеті навчається 15 іноземних студентів.

В університеті активно функціонують Польсько-український центр, на відкритті якого був присутній Генеральний консул Генерального консульства Республіки Польща в Україні пан Яе Гранат (2006 р.) та Центр німецької мови та культура (2004 р.). Означені центри виступають ресурсною базою для проведення мовних курсів та ознайомчих заходів для студентства.

У Сумському НАУ успішно розвивається міжнародний магістерський курс «Адміністративний менеджмент» у рамках співпраці з університетом прикладних наук Вайенштефан-Тріздорф (Німеччина), з яким ми маємо спільний проєкт Німецької служби академічного обміну ДААД «Підтримка німецькомовних навчальних курсів», де студенти отримують подвійні дипломи. У 2016 році за даним проєктом 20 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у Німеччині, нині 7 студентів навчаються в університеті Вайенштефан-Тріздорф. В СНАУ 30 студентів проходять

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

навчання на спільному міжнародному магістерському курсі «Адміністративний менеджмент» німецькою та українською мовами.

По результатах роботи в даному проекті у 2015 році та на основі підготовленої і поданої заявки на отримання гранту у сфері освітньої діяльності, СНАУ отримав позитивне рішення з боку ДААД про фінансування проекту у 2016 році. За кошти проекту ДААД в університет було закуплено фахову німецькомовну та англomовну літературу для бібліотечного фонду СНАУ. Також вже традиційно було організовано ділову поїздку представників більшості факультетів СНАУ до Німеччини з метою ознайомлення з університетом Вайєнінгтефак, встановлення ділових контактів із провідними професорами та відвідання міжнародної виставки Агротехніка-2015.

У жовтні 2015 року під час участі у засіданні робочої групи міжнародного професійного об'єднання з аграрного менеджменту та розвитку сільських територій (м. Єреван, Єреванський державний аграрний університет) було підписано Генеральну угоду про Міжнародну акредитацію магістерського курсу Адміністративний менеджмент з міжнародною акредитаційною агенцією Acquin.

У 2015 році було відновлено кооперацію з університетом Хохенхайм (Німеччина). Як результат 05.08.2015 р. було підписано міжінституційну угоду про спільну участь у проекті академічної мобільності Еразмус + та отримано відповідний грант.

В системі міжнародних зв'язків важливе місце займає організація виробничого та наукового стажування закордоном. Протягом 2015 року 489 студентів СНАУ пройшли виробниче стажування у сільськогосподарських підприємствах Данії, Голландії, Німеччини, Польщі, Австрії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та Австралії та прийняли участь у науково-практичних стажуваннях 17 науково-педагогічних працівників нашого університету. В тому числі викладачі СНАУ регулярно приймають участь у грантових програмах уряду США, які надають можливість підвищувати кваліфікацію та знайомитись із сучасною методикою викладання у провідних американських університетах.

У 2015-2016 рр. Сумський НАУ також став партнером проекту "Support in Harmonisation of Introduction of Bologna Principles at Ukrainian Agri-Universities, case study SNAU" (Підтримка гармонізації запровадження Болонських принципів в українських аграрних університетах, на прикладі Сумського НАУ), що впроваджується Чеським університетом природничих наук (м. Прага) за фінансової підтримки Чеської агенції розвитку. Проект розрахований носити дослідницько-прикладний характер. Його метою є підтримка демобілізації системи управління вузу через обмін ноу-хау в галузі якості освіти, а також підтримка міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ.

Голова експертної комісії _____

С.М.Калевська

У рамках проекту Сумської НАУ відвідала делегація від ЧУПН. Для викладачів СНАУ та адміністрації вузу було проведено інформаційні семінари щодо практичних засад забезпечення якості освіти в рамках Болонського процесу, а також щодо досвіду впровадження принципів Болонської системи в СС, зокрема в Чеському УПН. За результатами семінару учасники отримали сертифікати 56 учасників.

Основні заходи в рамках проекту заплановані на 2017 рік. Вони охоплюють пряму педагогічну діяльність чеських вчителів в галузі економіки сільського господарства та технологій, обмін ноу-хау в галузі якості освітнього менеджменту і підтримку міжнародного співробітництва між Чеським УПН та СНАУ, та передбачають розробку концепції проекту студентської мобільності на 2017 рік.

Висновок: експертна комісія вважає, що наукова та міжнародна діяльність факультету агротехнологій та природокористування Сумського НАУ відповідають акредитаційним вимогам.

2.7. Якість підготовки і використання випускників

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократичності, безперервності та ступеневості освіти. При цьому він орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення знань, професійної мобільності та прискореної адаптації в умовах проведення реформ у багатьох сферах державного регулювання.

Діяльність університету спрямована на задоволення освітніх потреб людини, суспільства, держави відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про вищий навчальний заклад освіти», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах».

Освітня діяльність в університеті має світський характер, захищена від втручання політичних партій та громадських і релігійних організацій, але побудована з урахуванням християнських цінностей.

Навчальний процес в університеті базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнонавчальні та соціально економічні проблеми в їх взаємозв'язку.

Виховний процес є невід'ємною складовою освітньої діяльності і передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Одним з вирішальних напрямів реалізації стратегічних завдань вищого навчального закладу є створення принципово нового механізму взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу, який ґрунтується на дотриманні принципу єдності їх інтересів, педагогічних можливостей та потреб особистості.

Компоненти контролю є основними засобами організації та управління якістю навчання. Цьому значною мірою сприяє введення модульного навчання та рейтингової оцінки знань. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю визначається відповідною кафедрою. Крім того, відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчання, яка запроваджена в університеті, після вивчення матеріалу кожного змістового модуля слідує обов'язковий контроль його засвоєння. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни згідно із затвердженням «Положенням про екзамена та заліки в Сумському національному аграрному університеті».

З метою підготовки висококваліфікованих фахівців наукова та методична ради факультету працюють над проблемою якісного методичного забезпечення самостійної роботи студентів, аудиторних занять, поточного та підсумкового контролю, над впровадженням у навчальний процес інноваційних технологій та методів навчання, підвищенням кваліфікації педагогічних працівників. Керівництво навчально-методичною діяльністю факультету здійснює методична рада, робота якої спрямована на підвищення педагогічної культури і майстерності викладачів. До складу методичної ради входять досвідчені викладачі.

Студенти факультету постійно беруть участь у конкурсах наукових робіт та відмінників навчання та іменних стипендіатів.

Значна увага професорсько-викладацького колективу приділяється формуванню контингенту студентів магістратури. З цією метою на факультеті створена система залучення найбільш обдарованих випускників бакалаврату, які займалися протягом навчання в студентських науково-дослідних гуртках. Організатором цієї роботи є деканат та завідувачі кафедрами.

Викладацький колектив факультету докладає значних зусиль для подальшого розвитку молоді особистості, формуванню висококваліфікованих кадрів з вищою освітою, здатних працювати в аграрній сфері та підвищувати свій професійний рівень впродовж життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та

Голова експертної комісії

С.М.Катенька

громадянського суспільства, розвивати й зміцнювати суверенну, незалежну українську державу. З цією метою на факультеті агротехнологій та природокористування:

1. Організовано навчальний процес відповідно до факторів, що визначають якість агрономічної освіти. Факторами, що визначають якість агрономічної освіти бакалаврів та магістрів - якість освітньої мети; якість освітніх стандартів та еталонів; якість освітніх програм; якість кадрового потенціалу; якість знань і умінь студентів - комплексна підготовка їх до навчання у магістратурі; якість засобів освітнього процесу; якість системи контролю досягнень; якість науково-дослідної роботи; якість структури управління.

2. Суттєво поліпшується якість та ефективність самостійної роботи студентів. Для цього:

- зосереджується увага студентів на організаційно-методичному забезпеченні самостійної роботи, урівноваженні її форм та видів;
- удосконалюється система управління якістю самостійної роботи, що передбачає планування, організацію, мотивацію та механізм контролю;
- здійснюється оптимізація графіку навчального процесу та розкладу знань, ефективно використовуються можливості наявної навчальної бази;
- розробляються структурно-логічні схеми програми підготовки фахівців.

3. Посилюється студентська науково-дослідна робота, яка проводиться у студентських гуртках, безпосередньо на виробництві (на філіях кафедр) і під час технологічних практик.

4. Продовжується методична робота викладацького колективу над впровадженням нових навчальних та інформаційних технологій, зокрема, кредитно-модульної системи навчання, комп'ютерного тестування, методів активізації засвоєння знань.

5. Вживаються заходи щодо реалізації державної стратегії навчання студентів, викладачів та працівників факультету з питань безпеки життя та діяльності людини, охорони праці, здоров'я, пожежної безпеки, охорони навколишнього середовища, суворо дотримувалися ст. 20 Закону України «Про охорону праці».

6. Зосереджено увагу адміністративно-управлінського персоналу та викладачів на посиленні виховної роботи. Кожна лекція, практичне чи семінарське заняття мають виховну спрямованість, сприяють засвоєнню загальнолюдських норм моралі, виховують почуття патріотизму, громадянської та національної гідності, спонукають студентів до активної протидії проявам аморальності, правопорушень, бездуховності, антигромадської діяльності.

7. Забезпечується відкритість та прозорість функціонування системи освіти, проводиться роз'яснювальна робота серед педагогічних працівників,

Голова експертної комісії _____

С.М.Калевська

студентів, батьків із залученням висококваліфікованих спеціалістів-виробничиків переробних підприємств, стосовно питань інноваційних технологій у сфері аграрної політики.

8. Організовується робота з обдарованою і талановитою студентською молоддю. З цією метою:

- поглиблюється науково-дослідницька робота студентів;
- організовується поглиблене вивчення окремих навчальних дисциплін;

9. Посилюється робота з професійно-практичної підготовки студентів, забезпечується підвищення професійної компетентності випускників факультету агротехнологій та природокористування, налагоджуються творчі зв'язки з організаціями і підприємствами з метою проходження всіх видів практики, майбутнє працевлаштування та створення філій кафедр.

10. Факультет агротехнологій та природокористування активно працює над проблемою працевлаштування випускників, надання їм першого робочого місця, зміцнює зв'язки зі службами працевлаштування, сільськогосподарськими підприємствами різної форми власності, державними установами.

11. Спрямовується робота професорсько-викладацького колективу на дотримання вимог Конституції України, Закону України «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти України, державної програми «Освіта України XXI століття». У зв'язку з виходженням України до єдиного Європейського освітнього простору робота педагогічного колективу направляється на реалізацію освітніх принципів Болонської конвенції.

Освітня концепція факультету агротехнологій та природокористування полягає в поглибленні, розширенні й оновленні професійних знань, умінь і навичок фахівців сільськогосподарського спрямування, а також можливості отримати повну вищу освіту вказаної спеціальності на основі здобутого раніше освітнього ступеня та практичного досвіду, формування нової генерації керівників і спеціалістів підприємств, установ і організацій різних форм власності, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

Основними заходами в покращенні якості підготовки фахівців є:

- вдосконалення робочих навчальних планів;
- розробка комплексів науково-методичного забезпечення з кожної дисципліни (робочі програми, методичне забезпечення до вивчення дисципліни, використання практичних та семінарських занять, курсового проектування, використання можливостей баз практик, розробка курсів на платформі MOODLE тощо);
- використання матеріалів підвищення кваліфікації викладачів;
- обмін методичними розробками із сторонніми організаціями.

Голова експертної комісії _____

С.М.Каловська

За наслідками екзаменаційних сесій можна відмітити досить високий рівень успішності студентів бакалавратури та магістратури, але середній рівень має суттєві коливання серед комплексу дисциплін.

З метою контролю поточної успішності проводяться планові контрольні заходи у вигляді поточних атестацій в середині семестру, що сприяє підвищенню поточної успішності. Показники успішності за результатами виконання бакалаврами та магістрами комплексних контрольних робіт (ККР) з дисциплін професійної підготовки показують високий рівень знань магістрантів.

Результати виконання комплексних контрольних робіт при самоаналізі та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки бакалаврів та магістрів спеціальності «Агрономія» (додаток 1,2).

Зміст контрольних завдань відповідає стандартам вищої освіти підготовки бакалаврів та магістрів спеціальності «Агрономія», а результати їх виконання – чинним акредитаційним нормам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

При вивченні окремих дисциплін кафедрами практикується залучення студентів до самостійного вивчення окремих тем, за які студенти звітують індивідуальними контрольними роботами, що в кінцевому підсумку формує рівень індивідуальної успішності.

Програма підготовки фахівців базується на сучасних наукових знаннях у сфері аграрної науки. Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання. Програма передбачає комплексний підхід до вирішення сучасних проблем створення нових сортів, розробки технологій вирощування польових культур, раціонального природокористування. Дисципліни та модулі програми засновані на теоретичних знаннях, які тісно пов'язані з практичними навичками. Програма дозволяє студентам набути необхідних навичок в галузі агрономії та біології.

Про успішність якісних показників підготовки студентів факультету агротехнологій та природокористування за напрямом та спеціальністю, що акредитується свідчать результати виконання курсових робіт, де абсолютна успішність склала 100%, якісна – у бакалаврів 77%, у магістрів 86 % і з середнім балом 4,3.

Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри, вченої раді факультету. Підготовка курсових робіт відбувається з урахуванням змісту методичних рекомендацій щодо написання курсових робіт, затверджених методичною радою факультету в установленому порядку.

Про якість підготовки фахівців свідчить їх активна участь у науково-дослідній роботі кафедр, де виконуються наукові дослідження, господарські теми. Результатом проведеної роботи є грамоти та подяки наукових керівників та студентів.

Голова експертної комісії _____

С.М.Калевська

Висновок: експертна комісія на місці перевірила результати залікових знань з дисциплін соціально-гуманітарних, професійної і практичної підготовки та виявила їх відповідність на рівні встановлених нормативів. Розбіжність між оцінками експертів і викладачів університету під час самоаналізу відповідає державним вимогам до акредитації.

2.8. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи з їх усунення

За період підготовки бакалаврів та магістрів спеціальності, що акредитується, перевірок та зауважень контролюючих органів щодо освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету не було.

При проведенні акредитаційної експертизи з напрямку 6.090101 «Агронія» та магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агронія» у Сумському НАУ у загальних висновках експертна комісія вказала на необхідність:

- подальшого поповнення бібліотечного фонду новими вітчизняними виданнями українською мовою та зарубіжними виданнями;
- збільшення видання навчально-методичних посібників з фахових дисциплін для самостійної роботи студентів і подальшого розвитку електронної бази методичних матеріалів, створення власних електронних посібників;
- розширити тематику курсових робіт із залученням фахівців, які працюють на виробництві;

Ректоратом Сумського НАУ, деканатом факультету, випусковими кафедрами, які забезпечують підготовку фахівців з напрямку 6.090101 «Агронія» та магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агронія» проводиться робота щодо усунення наведених недоліків.

1. Поповнено бібліотечний фонд навчальною літературою, яка була видана у 2015-2016 рр.

2. Створено електронну базу навчально-методичних комплексів з усіх дисциплін спеціальності.

3. В навчальних планах та програмах передбачена фахова підготовка (у т.ч. виробнича переддипломна та педагогічна практики), напрямком яких є застосування відео-комп'ютерної техніки в навчальному процесі. З цією метою більшість дисциплін забезпечені електронним навчальним курсами, які створені на базі платформи дистанційного навчання Moodle 2.0.

4. При складанні тематики курсових робіт використовуються висідні та статистичні дані підприємств і організацій різних форм власності.

4. Підвищено використання мережі Інтернет при викладанні фахових дисциплін. Використовуються прикладні програми, а саме: Windows 2000,

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Microsoft offis (Exel, Word, Access), Windows 98, Microsoft offis (Exel, Word, Access), Potoshop, Corel DRAW.

2.9. Підстави для акредитації

За результатами попередньої експертизи поданих матеріалів акредитаційної експертизи виявлено наступні недоліки:

1. Звернути увагу та перевірити кількість студентів, які припадають на одне посадкове місце в їдальнях, згідно ДБН не більше 5 осіб, згідно поданих даних стор 400 табл. «Інформація про соціальну інфраструктуру» на 1 студента припадає 11 осіб.
2. Перевірити наявність передплати на фахові періодичні видання станом на 2017 р. для спеціальності 6.090101 та 8.09010101 «Агрономія».
3. Звернути увагу та перевірити забезпечення обладнанням лабораторій та спеціалізованих кабінетів для спеціальності 6.090101 та 8.09010101 «Агрономія».
4. Звернути увагу та перевірити інформацію про забезпечення програмами і базами практик. (Постанова КМУ №1187 від 30.12.2015р.) Перевірити на місці терміни дії угод для проходження практики студентами за звітний період.
5. Звернути увагу на забезпечення навчальними підручниками, посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою за останні 5 років згідно наказу МОН №689 від 13.06.2012 р., п.3.5.

Експертною комісією на місці встановлено, що у акредитаційній справі, поданій для попередньої експертизи у МОН, вказана кількість посадкових місць лише одного з чотирьох наявних залів їдальні СНАУ. Окрім цього харчового спеціалізованого структурного підрозділу СНАУ, на території університету розташовані вісім корпусів, в кожному з них обладнано пункти громадського харчування, розраховані на 60 і більше посадкових місць. Подібні пункти харчування розміщені також у 4-х гуртожитках СНАУ. Всього на території СНАУ налічується 1115 посадкових місць, де студенти університету фактично харчуються, що відповідає показнику 3.9 студентів на одне посадкове місце та вимогам ДБН В. 2.2.-3-97 (п.3.78). Експертна комісія перевірила наявність передплати на фахові періодичні видання станом на 2017 р. для спеціальностей 6.090101 та 8.09010101 «Агрономія», наявне обладнання лабораторій та спеціалізованих кабінетів для спеціальності, що акредитується, перевірені терміни дії угод для проходження практики студентами за звітний період. Експертна комісія відвідала бібліотеку університету, де ознайомилась із навчальними підручниками, посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою за останні 5 років (згідно наказу МОН №689 від 13.06.2012 р., п.3.5.). Експертна комісія зазначає, що таблиці дотримання Технологічних вимог

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти (Постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р.) були надані для перевірки та відповідають акредитаційним вимогам.

В цілому, наведені вище дані свідчать про те, що Сумський національний аграрний університет є одним з провідних закладів аграрної освіти, науки і культури в Україні, діяльність якого спрямована на задоволення освітніх потреб людини, суспільства, держави відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про вищий навчальний заклад освіти», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах». Освітня діяльність Сумського НАУ здійснюється на підставі документів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Університет має достатню матеріально-технічну базу, досвідчений науково-педагогічний колектив, який має високий науковий потенціал і педагогічний досвід, належне навчально-методичне забезпечення.

Всі вимоги до акредитації підготовки бакалаврів з напрямку 6.090101 «Агронімія» та магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агронімія» виконуються повністю.

Характерною особливістю в університеті є те, що студенти проходять практичне навчання в установах, організаціях, підприємствах у т.ч. агропромислового комплексу, після закінчення навчання більша кількість випускників успішно працевлаштовуються.

Виховна робота в Сумському НАУ здійснюється у відповідності з Концепцією організації виховної роботи та комплексним планом університету. В університеті виконуються основні заходи, спрямовані на виховання у молоді національно-патріотичних почуттів, громадської позиції, морально-правової свідомості, художньо-естетичної освіченості та екологічної культури.

Важливою складовою виховної роботи є розвиток спеціальних, професійних знань. В усіх академічних групах працюють наставники-викладачі випускових кафедр. Вони приймають активну участь в бесідах та інших заходах, присвячених попередженню правопорушень, проблемам алкоголізму, наркоманії, СНІД, вихованню активної громадської позиції.

В університеті функціонують органи студентського самоврядування, які беруть активну участь в організації роботи в гуртожитках, загально-університетських та міських заходах.

2.10. Загальні висновки та пропозиції

Узагальнення основних результатів роботи факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету та випускаючих кафедр рослинництва, селекції та насінництва, землеробства,

Голова експертної комісії _____

С.М.Калевська

грунтознавства та агрохімії з підготовки бакалаврів напрямку 6.090101 «Агрономія» та магістрів зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія» дозволяє зробити такі висновки:

Кадрове забезпечення підготовки фахівців відповідає критеріям акредитації з усіх показників. Матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців повною мірою відповідає вимогам і критеріям проведення акредитаційної експертизи.

Наявність висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, які здатні забезпечувати підготовку студентів за освітнім ступенем «Бакалавр» та «Магістр», достатня матеріально-технічна база (у т.ч. можливість проходження практик студентами в установах і підприємствах, які мають сучасні системи, а також стажування за кордоном), необхідне навчально-методичне забезпечення (у т.ч. наявність методичних вказівок з усіх дисциплін, які вивчаються), достатнє інформаційне забезпечення дають можливість провадження освітньої діяльності, пов'язаної з наданням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог.

Під час перевірки були виявлені окремі недоліки щодо організації навчального процесу:

1. Ступінь відвідуваності бібліотеки СНАУ студентами – магістрами становить біля 70 % від їх загального кількісного складу. Зазначений показник може свідчити про необхідність організації більш активного використання бібліотечного фонду – як електронного, так і книжкового.
2. Вбачається необхідність більш широкого впровадження в освітній процес е-навчання магістрів, зокреби дистанційного навчання студентів за допомогою програми Moodle.
3. Посилити увагу на інтеграції навчального процесу для активізації мобільності студентів між вищими навчальними закладами України та іноземними країнами.
4. Акцентувати увагу на можливості доступу студентів до міжнародних інформаційних джерел.

Вважаємо необхідним зазначити, що усунення зазначених недоліків може позитивно вплинути на покращення якості навчального та наукового процесів факультету агротехнологій та природокористування СНАУ. Проте зазначені недоліки не применшують загальних позитивних досягнень факультету агротехнологій та природокористування СНАУ щодо здійснення підготовки бакалаврів та магістрів спеціальності «Агрономія».

Виходячи з вищезазначеного, Сумський національний аграрний університет має необхідні умови і забезпечує критерії акредитації бакалаврів з напрямку 6.090101 «Агрономія» з ліцензованим обсягом прийому 115 осіб денної та 175 заочної форми навчання та магістрів спеціальності 8.09010101 «Агрономія» з ліцензованим обсягом прийому 75 осіб денної та 15 осіб заочної форми навчання.

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

Голова експертної комісії –

доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідувач кафедри рослинництва Національного
університету біоресурсів і природокористування

С.М.Каленська

Експерти:

доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідувач кафедри землеробства, геодезії та
землеустрою Миколаївського національного аграрного
університету

В.В.Гамаізова

доктор сільськогосподарських наук, професор,
проректор з наукової роботи Державного вищого
навчального закладу «Херсонський державний
аграрний університет»

М.І.Федорчук

З висновками ознайомлений:

Ректор Сумського національного аграрного
університету

В.І.Ладінця

«21» квітня 2017 року

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

**3. Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Сумського НАУ ліцензійним
умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти з напрямом
6.090101 «Агрономія» за ОС «Бакалавр» до нормативів**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1. Загальні вимоги			
1.1 Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з Кабінетом міністрів України, Міністерством освіти і науки України	+	+	
1.2. Заявлений ліцензований обсяг (легла форма навчання/заочна форма навчання)	115/175	115/175	
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	75	100	+25
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	75	100	+25
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати до них кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	50 (4 доктори наук, професори Скляк В.Г., Поліщук А.А., Жацова І.О., Овсіпенко В.П.)	+40
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	75	100	+25

Голова експертної комісії

С.М.Кашенська

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи, з них:	50	100	-50
докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється порівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	10	54 (6 докторів наук, професорів Попавацький А.А., Жалова Г.О., Третьяк І.І., Жито О.Г., Волосенко В.А., Ковалюк Н.С.)	+44
2.4 Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	—	—	—
2.5 Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	
2.6 Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	
доктор наук або професор	+	+	
3. Матеріально-технічна база			
3.1 Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	
3.2 Забезпеченість студентів турботкою (у % від потреби)	70	100	+30
3.3 Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів	6	12	+6
3.4 Наявність пунктів харчування	+	+	
3.5 Наявність спортивного залу	+	+	
3.6 Наявність стадіону або спортивного майданчика	+	+	
3.7 Наявність медичного пункту	+	+	
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1 Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	+	
4.2 Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	—	+	
4.3 Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	—	+	

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
4.4 Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):			
4.4.1 Навчальних і робочих навчальних програм дисциплін	100	100	
4.4.2 Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	
4.4.3 Методичних вказівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	
4.5 Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	
4.6 Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	
4.7 Наявність методичних вказівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	
4.8 Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій), (% від потреби)	100	100	
4.9 Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення			
5.1 Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що містяться у власній бібліотечі (% від потреби)	100	100	
5.2 Співвідношення посадкових місць у власних читальних залах до загальної чисельності студентів (% від потреби)	3	5	+2
5.3 Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	3	5	+2
5.4 Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації:			
- наявність обладнаних лабораторій	+	+	
- наявність каналів доступу	+	+	

Ректор
д.с.-т.н., професор

В. І. Ладика

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

**4. Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Сумського НАУ
ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти
зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія»
за ОС «Магістр» до нормативів**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
1. Загальні вимоги			
1.1 Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з Радою міністрів АРК, обласною, Київською, Севастопольською міською державною адміністрацією	+	+	
1.2. Заявлений ліцензійний обсяг (форма форми навчання/зміст/форма навчання)	75/15	75/15	
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності			
2.1. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	-55
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	-50
2.2. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	95	Не передбачено навчальним планом	
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	-	-

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється порівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж 1 доктор або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	Не передбачено навчальним планом	-
2.3. Частка науково-педагогічних працівників з науковими студентами та висніми званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи, з них:	50	100	+50
докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється порівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж 1 доктор або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	91 (8 докторів наук, професорів Подласький А.А., Жатова Г.О., Тронцова В.І., Жатов О.Г., Шласенко В.А., Кокушко П.С., Селяр В.Г., Харченко О.В.)	51
2.4. Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	-	-	-
2.5 Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	-	

Голова експертної комісії

С.М.Каленюк

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
2.6 Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	
доктор наук або професор	-	+	
3. Матеріально-технічна база			
3.1 Забезпеченість лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних програм (у % від потреби)	100	100	
3.2 Забезпеченість студентів гуртожитком (у % від потреби)	70	100	+30
3.3 Кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів	6	12	+6
3.4 Наявність пунктів харчування	+	+	
3.5 Наявність спортивного залу	+	+	
3.6 Наявність сталіону або спортивного майданчика	+	+	
3.7 Наявність медичного пункту	+	-	
4. Навчально-методичне забезпечення			
4.1 Наявність освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	-	
4.2 Наявність освітньо-професійної програми підготовки фахівця (у т.ч. варіативної компоненти)	+	-	
4.3 Наявність навчального плану, затвердженого в установленому порядку	+	-	
4.4 Наявність навчально-методичного забезпечення для кожної навчальної дисципліни навчального плану (% від потреби):			
4.4.1 Навчальних і робочих навчальних програм дисциплін	100	100	
4.4.2 Планів семінарських, практичних занять, завдань для лабораторних робіт (% від потреби)	100	100	
4.4.3 Методичних екзівок і тематик контрольних, курсових робіт (проектів)	100	100	

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
1	2	3	4
4.5 Наявність пакетів контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки (% від потреби)	100	100	
4.6 Забезпеченість програмами всіх видів практик (% від потреби)	100	100	
4.7 Наявність методичних вказівок щодо виконання дипломних робіт (проектів), державних екзаменів	+	+	
4.8 Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій), (% від потреби)	100	100	
4.9 Наявність критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів	+	+	
5. Інформаційне забезпечення			
5.1 Забезпеченість студентів підручниками, навчальними посібниками, що містяться у власній бібліотеці (% від потреби)	100	100	
5.2 Співвідношення коштових місць у власних читальних залах до загальної чисельності студентів (% від потреби)	5	11	+6
5.3 Забезпеченість читальних залів фаховими періодичними виданнями	8	24	+16
5.4 Можливість доступу викладачів і студентів до Інтернет як джерела інформації:			
- наявність обладнаних лабораторій	+	+	
- наявність каналів доступу	+	+	

Ректор
д.с.-г.н., професор

В. І. Ладица

Голова експертної комісії

С.М.Клеменська

**5. Порівняльна таблиця
дотримання нормативних вимог щодо якісних
характеристик підготовки фахівців зі спеціальності 6.090101
«Агрономія» ОС «бакалавр»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
Якісні характеристики підготовки фахівців			
Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, годин, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікаційного рівня викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше			
2.1 Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	38	-8
2.2. Рівень фундаментальних знань студентів:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	61	+11
2.3. Рівень фахової підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	66	+16
3. Організація наукової роботи:			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-
3. Участь студентів у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	-	-

Ректор,
д.с.-г.н., професор

В.І.Тадика

Голова експертної комісії

С.М.Калеська

**6. Порівняльна таблиця
дотримання нормативних вимог щодо якісних
характеристик підготовки фахівців зі спеціальності 8.09010101
«Агрономія» ОС «магістр»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника за ОС (норматив)	Фактичне значення показника	Різниця
Якісні характеристики підготовки фахівців			
Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, годин, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікаційного рівня викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше			
2.1 Рівень знань студентів з гуманітарної та спеціально-експертної підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	75	+25
2.2. Рівень фундаментальних знань студентів:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	Не порівняно порівняним планом	
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50		
2.3. Рівень фахової підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
- якісно (на 5 і 4) виконані контрольні завдання, %	50	78	+28
3. Організація наукової роботи:			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-
5. Участь студентів у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	-	-

Ректор,
д.с.-г.н., професор
Голова експертної комісії

В.І.Ладика
С.М.Кашенська

7. ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ

про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти підготовки бакалавра зі спеціальності 6.090101 «Агрономія» Сумського національного аграрного університету

(відповідно до постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187)

№ з/п	Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за другим (міністерським)		
		Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення
I. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	5,0	+2,6
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	40	+10
3	Наявність спеціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних планів	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

С.М.Каленська

2. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану та додержувальної записки до нього	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відповідає
6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	-	відповідає
7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	-	відповідає
3. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як чотири найменування	24	+20
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількох закладів освіти)	+	+	відповідає
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розмішена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відеорок навчальних дисциплін)	50	80	+30

Ректор,
д.е.-г.н., професор

Голова експертної комісії

В.І.Ладика

С.М.Каледька

8. ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання техніко-ічних вимог щодо матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення повільної діяльності у сфері вищої освіти підготовки магістра зі спеціальності 8.09010101 «Агрономія»

Сумського національного аграрного університету
(відповідно до постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. №1187)

№ з/п	Назвування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу) за другим (магістерським) рівнем		
		Значення показника (нормативу)	Фактично значення показника	Відхилення
1. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	5,0	-2,6
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	40	+10
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відповідає

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленська

2. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	-	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	-	+	відповідає
4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	-	відповідає
5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	-	відповідає
6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
3. ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найману - вань	24	+19
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількох закладів освіти)	+	+	відповідає
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/ видавничо-атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	80	120

Голова експертної комісії

С.М.Кавецька

Голова експертної комісії

доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідуючий кафедрою рослинництва Національного
університету біоресурсів і природокористування

С.М.Каленчук**Експерти:**

доктор сільськогосподарських наук, професор,
завідуючий кафедрою землеробства, геодезії та
землеустрою Миколаївського національного аграрного
університету

В.В.Гамаюлова

доктор сільськогосподарських наук, професор,
проректор з наукової роботи Державного вищого
навчального закладу «Херсонський державний
аграрний університет»

М.І.Федорчук**З висновками ознайомлений:**

Ректор Сумського національного аграрного
університету

В.І.Ладика

«21» квітня 2017 року

Голова експертної комісії _____

С.М.Каленчук